

Ár gcúntóir a phleanáil agus a dhéanamh

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh leis an bhfadhb a bhaineann leis an seomra ranga ar fad: pinn luaidhe ag rolladh den bhord. Iarr ar na páistí an rud a tharlaíonn a léiriú le gníomhartha. Breac síos dhá nó trí smaoineamh do chúntóir ar an gclár. Ansin tabhair deis ghairid do gach bord an tráidire dramhábhair a láimhseáil agus a fhiosrú (gan téip fós). Tarraingíonn gach beirt plean tapa ar pháipéar garbh agus tógann siad cúntóir beag amháin le téip, ag deisiú aon chuid atá corrach le linn na hoibre. Ag an deireadh, tarraingíonn na páistí an fhadhb agus an cúntóir ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe, agus cuirtear na déantúis i dtaisce don chéad seisiún comhroinnte eile.

Cuspóirí foghlama

- Fadhb bheag sa seomra ranga a ainmniú a réiteoidh an cúntóir
- Plean tapa a tharraingt do chúntóir simplí
- An chéad chúntóir a dhéanamh as ábhair dramhábhair agus é a dheisiú le linn na hoibre

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

Leag amach tráidire dramhábhair amháin ar gach bord an oíche roimh ré (boscaí beaga, giotáí cárta, maidí líreacáin). Coinnigh an téip chumhdaigh agus na siosúir shábháilte i leataobh go dtí céim an déanta. Tarraing plean simplí amháin d'imeall tráidire roimh ré le léiriú a thabhairt. Cuir páipéar garbh agus leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe réidh ar gach bord.



Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
boscaí beaga cairtchláir (dramhábhar)	6	grúpa	seomra ranga	cartáin bhia ghlana a bailíodh ó na tithe
feadáin chairtchláir	6	grúpa	seomra ranga	feadáin ó rollaí páipéir cistine, gearrtha níos giorra
páipéar garbh agus cárta	1	grúpa	seomra ranga	páipéar líníochta úsáidte nó seanfhillteáin gearrtha ina bpíosáí
maidí líreacáin	10	grúpa	seomra ranga	stiallacha as fuílleach cárta righin
téip chumhdaigh	1	grúpa	seomra ranga	téip ghreamaitheach ar dháileoir a bhíonn faoi smacht an mhúinteora
siosúir shábháilte (le barr cruinn)	1	péire	seomra ranga	stáisiún siosúr comhroinnte amháin le duine fásta
páipéar garbh le haghaidh plean tapa	1	péire	seomra ranga	cúl páipéir úsáidte
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	leathanach líníochta bán mura bhfuil leathanach na dialainne ar fáil

Pointe sábháilteachta

Déan maoirseacht ar úsáid na siosúr sábháilte; déanann daoine fásta na gearrthacha casta. Coinnigh téip agus giotaí beaga fuílligh den urlár. Ní mór do na déantúis fanacht faoi bhun airde gualainne.

Céimeanna teagaisc

- **Féach ar an bhfadhb:** Ardaigh peann luaidhe fíor a rolláil de bhord. Fiafraigh: ‘Cé a chonaic é seo ag tarlú? Taispeánaigí dom le bhur lámha é.’ Coinnigh na hábhair as an mbealach. Má luann páiste fadhb eile, gabh buíochas leis an bpáiste agus cuir an fadhb sin i leataobh do lá eile, ionas go mbeidh an rang ar fad ag réiteach an riachtanais chéanna.
- **Labhair agus roinn smaointe:** Comhrá don rang ar fad faoin bhfadhb choiteann amháin. Déan sceitse de dhá nó trí smaoineamh de chuid na bpáistí ar an gclár, mar chruthanna simplí. Abair an focal cúntóir os ard: rud simplí a dhéanaimid chun fadhb fhíor sa seomra ranga a réiteach. Coinnigh na cúntóirí beag go leor le coinneáil i ndá lámh.
- **Fiosraigh tráidire na n-ábhar:** Leag amach na tráidirí dramhábhair, agus an téip agus na siosúir fós den bhord. Fiafraigh cé na píosaí a bhraitheann láidir, cé na cinn a lúbann, agus cad a d'fhéadfadh balla nó imeall tráidire a dhéanamh. Léirigh abairt amháin: ‘Sílím go bhféadfadh an bosca seo pinn luaidhe a choinneáil mar go bhfuil taobhanna air.’ Bog ar aghaidh fad atá fonn mór orthu fós.
- **Déan ár gcúntóir:** Tabhair amach an téip agus na siosúir shábháilte. An chéad dá nóiméad: tarraingíonn gach beirt plean tapa ar pháipéar garbh. Ansin tógann siad an cúntóir. Is í an téip an príomhbhealach chun píosaí a cheangal. Ná taispeáin ach deisiú gairid amháin os comhair an ranga (má tá bruach scaoilte, cuirtear téip níos faide air nó taca de mhaide líreacáin). Ansin lig do gach beirt a gcúntóir féin a dhéanamh. Luaigh an deisiú os ard le linn na hoibre: ‘Má bhíonn sé ag luascadh, athraímid é agus déanaimid iarracht eile.’
- **Tarraing ár gcúntóir:** Ardaigh leathanach na Dialainne Imscrúdaithe. Tarraingíonn na páistí an fadhb agus an cúntóir a rinne siad; is leor ainm nó iarracht ar lipéad má tá siad réidh chuige. Fiafraigh ó bhéal: ‘Cé leis a gcabhraíonn bhur gcúntóir?’ Cuir na déantúis neamhchríochnaithe i dtaisce sa seomra ranga don seisiún comhroinnte níos déanaí.

Cad ba cheart a fheiceáil

Déanfaidh formhór na mbeirteanna tráidire beag, balla, pota nó seastán a dhéanann iarracht, ar bhealach éigin, stop a chur le pinn luaidhe ó bheith ag rolladh. Tá ceangail chorracha agus déantúis atá tosaithe ach gan chríochnú ceart go leor. Treoraigh ar bhealach eile na beirteanna a chóipeálann samhail an mhúinteora ina hiomláine nó a thosaíonn ar dhéantús mór galánta. Coinnigh an déantús beag go leor do dhá lámh naíonáin.



Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **‘Caithfidh sé a bheith mór galánta nó ní áirítear é.’** Ardaigh dhá phíosca bheaga tráidire agus abair go gcaithfidh cúntóirí fanacht beag go leor le coinneáil i ndá lámh. Dírig méar ar an tráidire dramhábhair arís agus iarr orthu imeall simplí amháin nó balla simplí amháin a dhéanamh, sin an méid.
- **‘Má thiteann sé as a chéile, theip orainn.’** Nuair a éiríonn ceangal scaoilte, déan ceiliúradh os ard ar an deisiú: ‘Tháinig sé scaoilte, mar sin cuirimid tuilleadh téipe leis. Sin an rud a dhéanann déantóirí.’ Luaigh an deisiú mar rath, ní mar fhadhb.
- **Tosaíonn na páistí ag greamú le linn an fhiosraithe agus ídíonn siad an t-am atá ann don déanamh.** Coinnigh an téip agus na siosúir amach ón tráidire fiosraithe. Abair go soiléir ‘lámha féachana amháin go fóill’ agus ná tabhair amach na hábhair cheangail go dtí go mbeidh na pleananna tarraingthe.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tairg bosca beag réidh mar bhonn, ionas nach mbeidh ar an mbeirt ach imeall nó balla amháin a chur leis. • Suigh leo ag bord an mhúinteora agus cuidigh leo méar a dhíriú ar an bhfadhb sula dtosaíonn siad ag tarraingt.	• Spreag athrú amháin le linn na hoibre: ‘Cad a d’fhéadfadh an taobh sin a dhéanamh níos láidre?’ • Iarr orthu a thaispeáint lena lámha conas a fhanfaidh na pinn luaidhe ina n-áit.	• Má chríochnaíonn siad go luath, iarr orthu gné amháin eile a chur leis ón tráidire céanna (clúdach nó spás do lipéad). • Iarr orthu rud amháin a d’athróidís an chéad uair eile a insint do pháiste in aice leo.

Nasc traschuraclaim

Nascann sé seo le súgradh tógála Aistear agus le teanga ó bhéal: ainmníonn na páistí an fhadhb agus míníonn siad cé leis a gcabhraíonn a gcúntóir.